A

KEGYES-TANITÓRENDIEK

VEZETÉSE ALATT ÁLLÓ

PRIVIGYEI

RÓM. KATH. ALGYMNASIUM

ÉRTESITŐJE

AZ 1881—82. TANÉVRŐL.

KÖZZÉTESZI

FURDEK NÁNDOR

gymnásiumi igazgató.

15

Nyitrán nyom. Schompek és Hussár ezelőtt Siegler Mih. Suv.

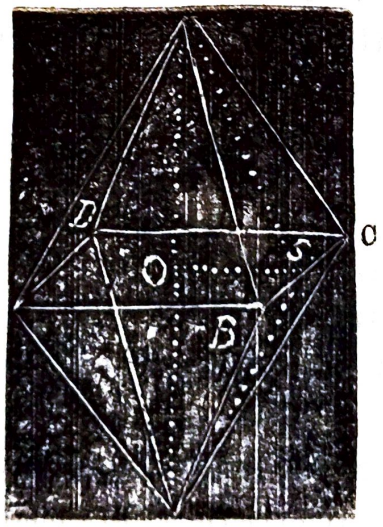
Tartalom.

I. A jegecek hőokozta kitágulása.
II. Jelentés a privigyei kath. gymn. segélyegylet állapotáról.
III. Jótékonysági rovat.
IV. Tanári kar.
V. A bevégzett tananyag áttekintése.
VI. A tanodai közlemények.
VII. Tanszerek.
VIII. A tanjegyek és egyéb rövidítések magyarázata.
IX. Az ifjuság érdemsorozata.
X. Statistikai táblázatok.
XI. Tudositás a jövő 1882—83. tanév kezdetéről.

A jegeczek hőokozta kitágulása.

A szilárd testek kitágulása minden irányban egyenlően történik, például egy koczka melegitésénél a tömecsek ugy tágulnak ki, hogy a koczka mindég koczka marad. Mitscherlich[1]) kisérletei szerint ez csak is a nem jegeczes testekről áll, a jegeczes testek közül pedig csak azokról, a melyek a szabályos rendszerhez tartoznak; a többi jegeczre nézve a kitágulás különböző irányban különbözőkép történik.

Mitscherlich kisérletei alkalmával ugyan is azt tapasztalta, hogy a nem szabályos rendszerhez tartozó jegeczek lapszögei különböző hőmérsékletnél különböző nagyságuak. Legyen ugyanis ABCDEF egy a szabályos négyszögü rendszerhez tartozó nyolcz-lap vázlata; huzzunk E és F csucsokból BC élre ES és FS függélyeseket, akkor ESF a lapszög vagy is azon szög, melyet BCE és BCF lapok egymással képeznek. Minthogy pedig EF tengely

(I. ábra)

függélyes ABCD alapra, az O és S pontok összekapcsolása által egy derékszögü háromszög származik, a melyben ESO $\sphericalangle$

[1]) *Mitscherlich hires vegyész, született 1794. január 7. Neuendeben Oldenburg nagyherczegségben; meghalt 1863. augusztus 28.*

$= \frac{ESF}{2}$-vel, vagyis azon szögnek felével, melyet BCE és BCF lapok egymással képeznek. Nevezzük az utóbbi szöget φ-nek, akkor:

$$\frac{OE}{OS} = \text{tang } {}^1/_2\ \varphi.$$

Ezen félszöglet tangense, — mely szögletet a fönemlitett lapok egymással képeznek — egyenlő OE és OS vonalak hányadosával. Tegyük fel, hogy a jegecz kiterjedésénél OE más arányban tágul ki, mint OS, akkor a φ ∢ nagysága megváltozik, és pedig ha OE jobban terjed ki, akkor a ∢ φ nagyobbodik; ha pedik OS tágul ki jobban, akkor a φ ∢ hegyesebb leend. — Legyen OE tágulása $= OE\ (1+\alpha)$; és OS-é pedig $OS(1+\beta)$, akkor:

$$\frac{OE\ (1+\alpha)}{OS\ (1+\beta)} = \text{tang. } {}^1/_2\ \varphi';$$

E két egyenletből, ha φ és φ' szögeket megmérjük, meghatározhatjuk mennyivel jobban vagy kevésbé tágult ki OE, mint OS.

A mészpát rhomboëdereken Mitscherlich által eszközölt mérések mutatják, hogy a látszólagos kitágulás a főtengely irányában 0°-tól 100°-ig való hőemelkedésnél 0.00342-el egyenlő; ha 0°-nál

$$\frac{OE}{OS} = a$$

akkor 100°-nál

$$\frac{OE}{OS}\ 1{\cdot}00342.\ a;$$

Mitscherlich ezen kisérleteiből a következő általános eredményekre jutott:

a) A fénytanilag egytengelyü jegeczek, melyek a négyzetes és hatszögletes rendszerhez tartoznak, a jegecztani vagy főtengely irányában jobban vagy kevésbé tágulnak ki, mint a mellék tengelyek irányában. Minden irányban, mely a főtengelyre függélyesen áll, tehát a mellóktengelyeken a kitágulás ugyanaz.

b) A fénytanilág kéttengelyü, vagy jegecztanilag három

nem egyenlő tengelyü jegeczek, minden irány felé különbözően terjednek ki.

A jegeczek általános kiterjedésének meghatározása végett Mitscherlich Dulonggal a jegeczek köbös tartalmát figyelték meg Dulong és Petit módszere szerint. A köbös kitágulás segélyével miként kapták meg a hosszkitágulást egyes irányokban, lássuk a következőkből. Képzeljünk valamely jegeczből például mészpátból előállitva egy koczkát, melynek egyik éle párhuzamos a főtengelylyel; az él hosszasága 0°-nál legyen **a**, s igy a koczka térfogata $\mathbf{a}^3$; ha most a koczka 100°-ig hevittetett, akkor a főtengelylyel párhuzamos él hossza leend a $(1+a)$; a melléktengelylyel párhuzamos élé pedig a $(1+\beta)$, a koczkának a főtengelyre függélyes alapja tehát a $(1+2\beta)$, és igy köbtartalma:

$$v_{100} = \mathbf{a}^3 (1+\alpha) (1+2\beta).$$

A koczkának ezen köbtartalom észleléséből meghatározhatjuk, mennyivel nagyobbodott a koczkának köbtartalma,

$$v_{100} = v_0 (1+m) = a^3 (1+m).$$

A viszonylagos kiterjedésre vonatkozó megfigyelések szerint:

$$\frac{1+\alpha}{1+\beta} = \frac{\text{tang } {}^1/_2\ \varphi'}{\text{tang } {}^1/_2\ \varphi};$$

ebből

$$\mathbf{a}^3 (1+m) = \mathbf{a}^3 \frac{\text{tang } {}^1/_2\ \varphi'}{\text{tang } {}^1/_2\ \varphi} (1+\beta) (1+2\beta),$$

a melyből β értéke meghatározható.

A mészpátra nézve Mitscherlich azt találta, hogy a 100°-ig hevitett jegecz köbtartalma 0·00196-el nagyobbodott, mig

$$\frac{1+\alpha}{1+\beta} = 1{\cdot}00342\text{-ed volt.}$$

Ebből következik hogy:

$$1{\cdot}00196 = 1{\cdot}00342\ (1+3\beta)$$

$$\beta = -\ 0{\cdot}000487.$$

A melléktengelyek irányában tehát a melegitésnél nem tágulás, hanem összehúzódás áll be és pedig 100°-nál a következő arányban:

$$1 : 1 - 0{\cdot}000487.$$

A főtengely irányában történő kitágulásra pedig

$$a = 0{\cdot}00292.$$

A kitágulásnak sphärometerrel való mérése és az üveg kitágulásának összehasonlitása által Mitscherlich ehhez igen közel álló eredményt kapott.

Később Pfaff[1]) igen sok jegecz kiterjedését határozta meg, ő ugyanis a megvizsgálandó jegeczet egyik lapjával egy vas lemezre helyezte, ezen lemezen volt egy vas állvány a melyhez egy kétkaru üveg-emeltyü volt erősitve, ezen emeltyü egyik kara a jegecz felső lapjára volt gyengén szoritva; ha most a jegecz melegités következtében kitágult, az emeltyünek, a rajta lévő kara emelkedett, a másik ellenben süllyedt, az emeltyünek ez utóbbi állásban lévő szögéből számitotta ki a jegecz meghatározott irányu kiterjedését.

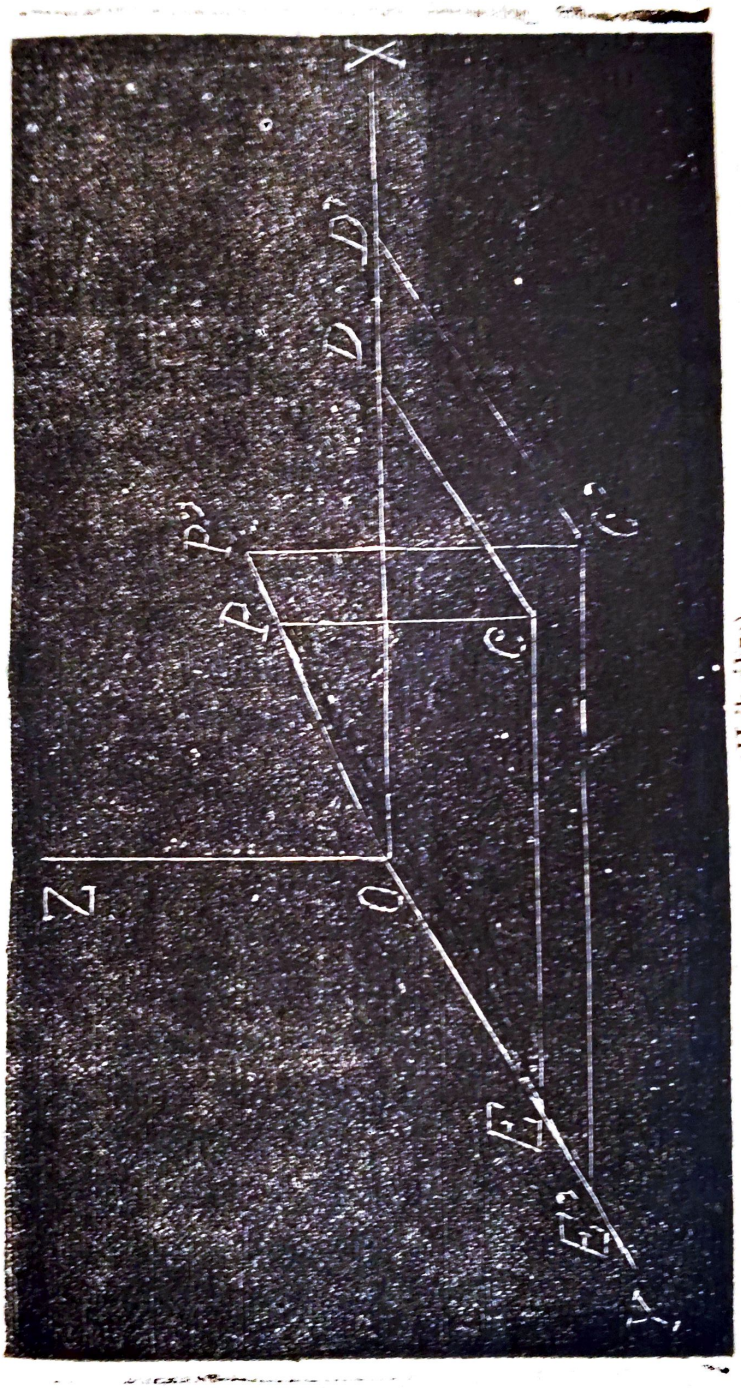
Mitscherlich eredményeit Pfaff is megerősitette, azt találván, hogy a jegeczek általán vége igen tágulnak, némelyek jobban, mint a fémek; másoknál egyes esetekben bizonyos irány felé összehúzódás tapasztalható. Továbbá azt találta, hogy a nem egyenlő tengelyü jegeczek kitágulása kivétel nélkül a tengelyek irányában különböző.

A jegeczeknek meleg általi kitágulásának meghatározásában igen sokat köszönünk Fizeau tudományos buvárlatainak, minthogy pontos számitásai és észlelései által határozottan kijelölte azon törvényt, melyet a jegeczek melegités általi kitágulásnál követnek.

Fizeau, Mitscherlich és Pfaff kisérletei nyomán azon eredményre jutott, miszerint a jegeczeknek a meleg általi kitágulásra vonatkozó tulajdonságaik megegyeznek fénytani

[1]) *Pfaff Kristof Henrik hires természettudós és vegyész, született 1773 marcz. 2. Stuttgartban; meghalt 1853 april 25.*

tulajdonságaikkal. A jegeczek bármely irányfelé való kiterjedése meghatározható, ha a három fő kitágulás ismeretes. Legyen a 2-ik ábrában X, Y, Z irány,

(11-ik ábra.)

a három kiterjedési tengely iránya, és ezekkel párhuzamosan a kiterjedési együtthatók 1^0-ra β_1; β_2; β_3; és OP legyen a hosszegység egy bizonyos irányra nézve, mely a tengelyekkel δ_1, δ_2, δ_3 szögeket képez. A hőmérséklet emelkedésénél 1^0-ra

legyen a hosszegység $OP = OP_1 = 1 + D$. — Vetitsük OP-öt a három tengelyre, akkor

$$OD = \cos \delta_1 ; \; OE = CD = \cos \delta_2 ; \; PC = \cos \delta_3 .$$

Legyen OP — OP_1-al, akkor OP_1 vetületei

$$OD_1 = \cos \delta_1 \, (1+\beta_1)$$
$$OE_1 = C_1 D_1 = \cos \delta_2 \, (1+\beta_2)$$
$$P_1 C_1 = \cos \delta_3 \, (1+\beta_3)$$

Ebből az elemző mértan szerint

$$OP = OD . \cos \delta_1 + CD . \cos \delta_2 + PC , \cos \delta_3 ;$$

továbbá

$$OP_1 = 1+D = \cos^2 \delta_1 \, (1+\beta_1) + \cos^2 \delta_2 \, (1+\beta_2) + \cos^2 \delta_3 \, (1+\beta_3) \text{ és}$$

$$\cos^2 \delta_1 + \cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3 = 1$$

$$D = \beta_1 . \cos^2 \delta_1 + \beta_2 \cos^2 \delta_2 + \beta_3 . \cos^2 \delta_3 .$$

A jegeczeknek bármely irány felé való kiterjedése egyenlő a három, a tengelyekkél egyenközü irányok összegével, szorozva mindegyiket azon szög cosinusának négyzetével, a melyet az illető irány a megfelelő tengelylyel képez.

Hogy a jegeczek kiterjedése egyenlő a három fő kiterjedés összegével, kisérletileg is meghatározható. Legyen ugyanis OP-nek olyan iránya, hogy $\delta_1 = \delta_2 = \delta_3$; akkor az előbbeniek szerint

$$\cos^2 \delta_1 + \cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3 = 1$$

$$\cos^2 \delta = 1/3 ; \; \cos \delta = \sqrt{1/3} = \cos 54^0 \, 44^1 \text{ és}$$

$$D_m = 1/3 \, (\beta_1 + \beta_2 + \beta_3);$$

Vagyis mindenek előtt a három fő- és azután azon irány felé való kitágulás méretik meg, mely a tengelylyel $54^0 \, 44^1$ szöget képez; vagy pedig a jegecznek a köbös kiterjedése határoztatik meg, és ezen kiterjedés a kivánt irány kiterjedésével hasonlíttatik össze. Minthogy a jegeczek köbös kiterjedése egyenlő a három fő kiterjedés összegével, azért bármely a tengelylyel egyirányu kiterjedés egyenlő a köbös kiterjedés harmadrészével.

A köbös kiterjedés meghatározására szükséges a hosszkitágulás megfigyelése bármely három egymásra függélyes irányban. Ezen irányok és a tengelyek által képezett szögek legyenek φ_1; φ_2; φ_3; $-\chi_1$; χ_2; χ_2; — ψ_1; ψ_2; ψ_3; és az ezen irányok felé a kiterjedés legyen D_1; D_2; D_3; akkor

$$D_1 = \beta_1 \cos^2 \varphi_1 + \beta_2 \cos^2 \varphi_2' + \varphi_3 \cos_2 \varphi_3.$$
$$D_2 = \beta_1 \cos^2 \chi_1 + \beta_2 \cos^2 \chi_2 + \beta_3 \cos^2 \chi_3.$$
$$D_3 = \beta_1 \cos^2 \psi_1 + \beta_2 \cos^2 \psi_2 + \beta_3 \cos^3 \psi_3.$$

E három egyenlet összege:

$$D_1 + D_2 + D_3 = \beta_1 (\cos^2 \varphi_1 + \cos^2 \chi_1 + \cos^2 \psi_1) + \beta_2 (\cos^2 \varphi_2 + \cos^2 \chi_2 + \cos^2 \psi_2) + \beta_3 (\cos^2 \varphi_3 + \cos^2 \chi_3 + \cos^2 \psi_3)$$

Minthogy pedig az egyenlő mutatókkal biró szögek olyanok, melyeket mindegyik tengely a három egymásra függélyes iránynyal képez, cosinusuk négyzetének összege egyenlő 1-el, és igy

$$D_1 + D_2 + D_3 = \beta_1 + \beta_2 + \beta_3;$$

vagyis a jegeczek köbös kitágulása egyenlő a három egymásra függélyes irányu kiterjedés összegével.

Ennek és a tengelyek irányának meghatározása végett Fizeau nagyszámu jegeczeket vizsgált meg. Mitscherlich és Pfaff kutatásai nyomán a szabályos rendszerbe tartozó jegeczeknél

$$\beta_1 = \beta_2 + \beta_3 \text{ és}$$
$$D = \beta$$

A kisérletek megerősitik ezen eredményt, a mint azt a következő számok is mutatják. Ugyanis egy folypát koczkánál β=0·00001910-al; egy nyolczlapnál β=0·00001911-al. Ólomfényle koczkánál β=0·00000907-al; nyolczlapnál β=0·00002014-al. Vaskéneg koczkánál β=0·00000907-al; függélyesen bármely lapra β=0·00000908-al.

A négyzetes és a hatszöges rendszernél, melyek fénytanilag egytengelyüek, már Mitscherlich és Pfaff nyomán megmutattatott, miszerint a főtengely irányában másképen tágulnak ki, mint a főtengelyre függélyes irányban. Ezekre nézve $\beta_2 = \beta_3$; az általános kitágulási egyenlet

$$D = \beta_1 \cos^2 \delta_1 + \beta_2 (\cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3)$$

ebből

$$\cos^2 \delta_2 + \cos^2 \delta_3 = 1 - \cos^2 \delta^1 = \sin^2 \delta_1;$$
$$D = \beta_1 \cos^2 \delta_1 + \beta_2 \sin^2 \delta_1;$$

A köbös kitágulás ez esetben

$$\beta_1 = 2 \beta_2;$$

azon irány felé, mely a főtengelylyel 54 44' szöget képez

$$\cos \delta = \sqrt{1/3}; \quad \sin \delta = \sqrt{2/3};$$

$$D_m = \frac{\beta_1 + 2\beta_2}{3}.$$

Így például Zirkonnál Fizeau szerint:

$\beta_1 = 0{\cdot}0000443$;
$\beta_2 = 0.0000233$; $D_m = 0{\cdot}0000303$.

Smaragdnál

$\beta_1 = 0{\cdot}00000106$;
$\beta_2 = 0{\cdot}00000137$; $D_m = 0{\cdot}00000056$.

Mészpátnál

$\beta_1 = 0{\cdot}00002621$;
$\beta_2 = -0.00000540$; $D_m = 0{\cdot}00000514$.

Kvarcznál

$\beta_1 = 0{\cdot}00000781$;
$\beta_2 = 0{\cdot}00001419$; $D_m = 0{\cdot}00001206$.

Bismuthnál

$\beta_1 = 0{\cdot}00001621$;
$\beta_2 = 0{\cdot}00001208$; $D_m = 0{\cdot}00001334$.

Mindkét rendszer mindazonáltal a meleg általi kitágulást illetőleg egytengelyü; a főkitágulási tengely összeesik a jegecztani főtengelylyel; az ezekre függélyes irányban való kitágulás más ugyan, hanem mindenütt ugyanaz.

A rhombos rendszernél a jegeczek három különböző egymásra függélyes, és fénytanilag három a jegecz tengelyekkel egybeeső rugalmi tengelylyel birnak; a meleg általi kitágulásra vonatkozólag ezen jegeczek három tengelyüek; a jegecz tengelyei egyszersmind symmetrális tengelyek; a kitágulási tengelyek egybeesnek a jegecztani tengelyekkel. Ezen jegeczeknél azon irányra nézve, mely a tengelylyel 54° 44' szöget képez

$$D_m = \frac{\beta_1 + \beta_2 + \beta_3}{3}$$

Fizeau a következő eredményhez jutott, melyek közül β_1 a fénytani tengely első, β_2 a második közép vonalára, β_3 pedig a közép rugalmi tengelyre vonatkozik.

Aragonitra nézve

$\beta_1 = 0{\cdot}00003460.$

$\beta_2 = 0{\cdot}00001719.$ $D_m = 0{\cdot}00002065.$

$\beta_3 = 0{\cdot}00001016.$

Topázra nézve

$\beta^1 = 0{\cdot}00000592.$

$\beta_2 = 0{\cdot}00000484.$ $D_m = 0{\cdot}00000497.$

$\beta_3 = 0{\cdot}00000414.$

Mitscherlich továbbá a jegeczek kitágulásának meghatározásánál még azon eredményhez és jutott, miszerint némely jegeczek a melegitésnél bizonyos irányban összehúzódnak; Fizeau is ugyanazt tapasztalta az egytengelyü jegeczeknél, különösen pedig smaragdnál; ennek kitágulási együtthatója 40°-nál

$$\beta_1 + 2\,\beta_2 = 0{\cdot}00000168\text{-al};$$

és minden egyes fokra nézve a hőemelkedésnél a kitágulási együttható 0·000000038-al nő ugy, hogy bármely t hőmérsékletnél

$$\beta = 0{\cdot}000000168 + 0{\cdot}000000038.\ t;$$

ebből következik, hogy — 4·3°-nál a kitugulási együttható egyenlő 0-al, ezen hőmérsékletnél tömöttsége legnagyobb; — 4·3°-nál kisebb melegnél következik a jegőcznek kitágulása; ugyanez tapasztalható a gyémantnál is. Jodezüstnél a hőmérséklet növekedésével nem áll be kitágulás, hanem összehuzódik. Fizeau jodezüstből egy 13 mm. hosszu hengert készitett és azt találta, hogy a hosszkitágulási együttható függélyesen és párhuzamosan a henger tengelyével t°-nál

$$\beta = -\ (0{\cdot}00000083 + 0{\cdot}000000014\ t) \text{ volt};$$

tehát a hőmérséklet emelkedésével összehúzódás történt. Egy jól kiképzett jegőcznél, a melynél látható volt, hogy a jodezüst a hatszöges rendszerhez tartozik, azt találta, hogy a tengelyiyel párhuzamosan

$$\beta_1 = (-\ 0{\cdot}000002256 + 0{\cdot}0000000427\ t);$$

függélyesen a tengelyre

$$\beta_2 = (0{\cdot}000000105 + 0{\cdot}0000000138\ t);$$

tehát az első esetben kitágulás, a másodikban pedig összehúzódás történt. Az utolsó megfigyelésből következik, hogy

$$\beta = \frac{\beta_1 + 2\,\beta_2}{3} = -\,(0{\cdot}0000000682 + 0{\cdot}0000000503\ t)$$

40^c-nál $\beta = -\,0{\cdot}000000891$.

A jegeczek kitágulási törvényeinek ismerete igen fontos a szilárd testek köbös kitágulásának pontos meghatározására nézve. A szilárd testek a kitágulást illetőleg két osztályba sorozhatók, egyikbe azon testek tartoznak, melyek a koczka-, a másikba azok, melyek más rendszerben jegednek. Az első osztályba tartozó fémek megolvaszthatók s jegeczes rudakba önthetők, a nélkül, hogy megszünnének minden irányban egy és ugyanazon kitágulást mutatni. A második osztályba tartozó fémek ugyanis, valamint jegecz alkatrészeik is különböző irányban különbözőleg tágulnak ki, s ha rudba öntetnek akkor a jegeczek különbözőleg lesznek elhelyezve, de melyek nagyobbrészt mégis bizonyos irányban feküsznek. Ezért az alkatrészek különböző irányban különbözőleg tágulnak ki. Ha a jegeczek igen kicsinyek és igen összevannak zavarodva, akkor a kitágulás minden irányban egyenlő a közép kitágulással. De ezen eset ritka, és az ily fémeknél is csak akkor lehet biztos eredményhez jutni, ha azokat előbb finom porrá törjük és azután összesajtoljuk, ily módon határozta meg Fizeau ezen osztályba tartozó fémek kitágulásait.

Kádek.

II. Jelentés a privigyei kath. gymnasiumi segélyegylet állapotáról.

A segélyegyletre nézve az 1881/2. tanév áldasosabb volt az 1880/81-nél, mert nemcsak nagylelkü s áldozatkész tagokkal, hanem a szegény tanulók korigényelte kimüveltetését, hazafias szellemben való neveltetését és magyarositását szivén hordó lelkes hazafiak s kegyes pártfogók száma által szépen

gyarapodott, kik nemeskeblü áldozásaikkal a segélyegylet tőkéjének növekedéséhez járulni kegyeskedtek. Éspedig főt. Czeiszel Venantius lelkész úr mint alapitó tag küldött 50 frt., főt. Bratkovics Mihály mint rendes tag 20 frt., tek. Dencz Béla tanár ur mint pártoló tag 10 frt., Nagylelkü adományaikkal járultak: Nagyméltóságu Trefort Ágoston a vallás- s közoktatási miniszter ur 100 frt. Nagyságos Sporzon Ernő képviselő ur közbejárása folytan. Nagyt. Kopcsányi Jakab tanár ur gyöjteménye 31 frt. 30 kr. Tek. Örvény Iván tanár ur gyüjteménye melyhez járultak: Mélt. Pribék István veszprémi c. püspök ur 10. frt., nagys. Vogronics Antal veszprémi kanonok ur 10 frt., főt. Pellet Pál hittudományi tanár 2 frt., főt. Nagy József hitt. tanár ur 2 frt., főt. Szalay József hitt. tanár ur 1 frt., Nagys. Ráth Iván püspöki jószágkormányzó ur 5 frt., főt. Gyalokay József bursáki lelkész ur 3 frt. Nt. Pósta József lelkész ur 1 frt. A privigyei takarékpénztári Nagylelkü részvénytársulata 30 frt.. T. c. Kellermann Adolf 12 frt. Pekny asszonyság igazgató urnak adott sz. misére 6 frt., mely összeget az utóbbi 10 frtig egészitette ki. Az 1881. nov. 22-ikén tartott bál *) jöve-

---

*) *Távolról hallám, hogy e magasztos s soha eléggé nem dicsérendö eszmét a nemes uri hölgykoszoru penditette meg, mely a hires orleansi tudós püspök Dupanloup arany betükre méltó „Az ifjuságot, mely egész életem gondoskodásának és szeretetének tárgyát képezé, egyreszeretem arany mondatait nemcsak olvasta, de szive mélyébe vésve ott megérlelni engedte. E mélyértelmü mondatoktól fellelkesülve, minden rendelkezésére álló eszközt felhasznált, minden követ megmozditott, csakhogy nemes keblébe fogamzott eszménynek életet adjon, s nagyszerü terve teljesedésbe menjen. Nem sajnálja az anyagi nagylelkü áldozatot, nem kézi munkája legszebb remekét, csakhogy a hidegtől didergö s tanodát látogató tanulók nyomor szülte, s kellemetlen idö facsarta arczaikról legördülö könyeit törülje le. A mig nemeshölgykoszoru ily ápoló kezekbe veszi a szegénységet, szivén hordja annak boldogabb létét, közakarat- s tettel törekszik a hon bajain segiteni, ideigen bálványnak t. i. a hiuságnak s külföldet majmoló szokásoknak nem áldoz, addig édes hazánk, hajdanta virágzó zsidóországnak sorsára nem jutand. Az ilymódon hazáját hiven szeretö s minden bajaiban segélyt nyujtó hölgykoszoru méltó neve megörökitésére, s méltó hogy a haza szivébe hordja emlékét, mely a hazát szivébe hordozá, s hiába is tapsol, hiánya mosolyog ott rettenetes és megkérhetetlen halál: mert a ki érdemmel nyert örök nevet, ki nem magának hasznosan élt, ez annak hatalma alá nem esik.*

Szivem mélyéből fakadó örömmel a téren üdvözlöm a nemes hölgykoszorut, mihez legbecsesebb érzelmeimnek gyenge kifejezéséhez imaszerü ohajtásomat kötöm

delméből 10 szegény tanulónak ruha vétetett, ebből maradt 1 frt. 43 kr., e czélra utóbb adakoztak: Nagys. Drahotuvszky Ferencz kanonok ur 2 frt.. Tek. dr. Jelentsik Nándor ur 2 frt. nagys. Znamenák uri hölgyek 2 frt. nt. Kádek István tanár ur 2 frt. Tek. Szmieskó József hites ügyvéd 2 frt. Keresztes kisasszony 1 frt. Ezen 12 frtnyi 43 kr. összeget a lelkes Luljak Antal kaszinói igazgató ur helybenhagyása mellett a gymn. igazgató ur tek. Gramantik János a tapintézeti egylet buzgó számtartójának adta át az egylet alaptőkének gyarapitására.

A tápintézeti egylet jelenlegi vagyona .	2251 frt.	87 kr.
Tavali évben volt	1756 „	93 „
gyarapodott	494 frt.	94 kr.

Azonfelül a szegény tanulók számára 28·40 frtnyi értékü tankönyv szereztetett és egy szegény I. oszt. tanulóért a felvételi, értesitői és könyvtári dij kifizettetett.

Hálás szivem sugalta kellemes kötelességemnek teszek eleget, midőn az értesitő hasábjain legmélyebb köszönetemet s buzgó hálámat fejezem ki a nemeskeblü adakozó uraknak s uri hölgyeknek azon nemes s áldozatkész nagylelküségükért, melyet a nyomor s szegény sanyargatta tanulók irányában tanusitottak, midőn a tápintézeti egylet alaptőkéjének növekedéséhez nemes szivök sugalmazta nagylelkü áldozataikkal járulni sziveskedtek. Egyuttal legszentebb hazafiui kötelességemnek tartom, hogy ujból legmélyebb alázattal felkérjem e humanisticus egylet nagylelkü pártfogóit, kegyeskedjenek ezután is kegyes adományaikkal hozzájárulni az egylet vagyona gyarapitásához.

---

hogy a mindenható Isten a szép hölgykoszorunak a szegény ifjuság istápolására irányzott nemes szándékát mennyei áldásával tetézze, és a nagylelkü hölgykoszorut mint a tanuló ifjuság földi védangyalának drága életét a legjobb egészségben tartsa meg, s engedje hogy a nemes uri hölgyek és a szegény tanulók közti szent kötelék mindég erősebbé s tartósabbá váljék, melyet sem idő sem viszonyok és események bármely hatalma felbontani de még csak meggyengiteni is képes nelegyen soha. Nemes hölgykoszoru nagyérdemü rendezőkkel éljen sokáig!

III. Jótékonysági rovat.

Tek. Kiss Ignác földbirtokos ur, az általa alapitott ösztöndijban a tanári kar által kijelölt tanulók közül a következő tanulókat részesitette: Czibulka Janos 1 oszt., Trgina Péter 2. oszt. Misik Antal 3. oszt. tanulókat.

A privigyei takarékpénztári nagytekintetü választmány a következő tanulókat egyenkint 5 forintnyi jutalomban részesiteni kegyeskedett: Brestyenszky Dezső 2. oszt., Nedelák József 4. oszt. és Schvarz Sándor 3. oszt t.

Nt. Kádek István tanár ur 1 aranyat adott a gymn. igazgató urnak, adná azt Nedelák Józsefnek mint szorgalmas rojzolónak. Tek. Dencz Béla tanár ur Hyross Bélát 4. oszt. tanálót mint a magyar nyelv elsajátitásában jeles előmenetelt tevöt 1 aranynyal örvendezteté meg. Nt. Kurucz János tanár ur Furdek Miksa 4. oszt. tanulónak 3 régi huszast adott a latin nyelv szorgalmas tanulásaért. Egykor privigyei most gyöngyösi Honiss József 6. oszt. tanuló Gyöngyösről 2 forintot küldött igazgató urhoz, s kéri őt szolgáltatná azokat oly tanulónak, ki legjobb sikerrel tanulta a magy. nyelvet. Megkapta Lányi József 3. oszt. t.

A tavali jótékonysági rovatból kimaraďtak: Tek. Kohuth Görgy ur 3 frt., Tek. Kiss Jenő 2 frt., Nt. Lukács István volt bajmóczi helyettes lelkész ur 2 frt., Novodvorszky 2 frt., Tek. Őrvény Iván tanár ur 1 frt. 60 kr., Melus Mihály 1 frt. Ezen adomány fordittatott az orgona uj fuvója készitésére.

A nagym. vallás- és közoktatási ministerium a Fékesházy Mihály-féle alapitvány jövedelméből szerzeit jutalomkönyvek közül 6 becses könyvet leküldeni méltoztatott két felső osztálybeli kivált nem magyarajku tanulók számára, kik a magyar nyelv eltulajdonitásában szép előmenetelt tanusitottak.

Az intézet és tanulók érdekében tett minden jótétemény és adományért fogadják a Nagym. Ministerium és nemes szivü jótevők intézetünk és ifjuságunk hálaköszönetét.

IV. Tanári kar.

Furdek Nándor, a kegyesrend privigyei társházának főnöke, a gymn. elemi kath. főtanoda és a kath. tápintézeti egylet igazgatója, az el. főtanoda hitelemzője, a városi iskolaszék alelnöke, városi képviselő és a ministeri népiskolalátogató, a történelem 4. osztályban rendes, és a szépírásnak 1. osztályban rendkivüli tanára. Heti óráinak száma 4. tanári müködésének évszáma 36.

Szitkey István, k. r. áldozár, 2 oszt. főnöke, gymn. hitelemző, ifjusági könyvtárőr, a hittannak 2., 3., a magy. és latin nyelvnek 2. oszt. rendes tanára. H. ó. 17. m. é. 42.

Kádek István, k. r. áldozár 4. oszt. főnöke, természettani szertárőr, a tapintézeti egylet jegyzője, a leiró és természettani földrajznak a 3., a mennyiségtannak az 1., 2., 4. és rajzoló mértannak mind a négy osztályban tanára. H. ó. 28., m. é. 12.

Kurucz János, k. r. áldozár, a 3. oszt. főnöke, a lat. nyelvnek a 3., 4., a földrajznak az 1., 2. a természetrajznak 2. oszt. tanára. H. ó. 19., m. é. 9.

Kopcsányi Jakab, k. r. áldozár, az 1. oszt. főnöke, a hittannak az 1., 4., a lat. s magy. nyelvnek az 1., a mennyiségtannak a 3. oszt. a gyorsirás rendkivüli tanára. H. ó. 19., m. é. 4.

Denez Béla, világi, természetrajzi szertárőr, a magy. és német nyelv 3., 4., természetrajz s földrajz 4. oszt. helyettes tanára, a tornazásnak pedig mind a 4 oszt. rendes tanitója. H. ó. 26., m. é. 2.

V. A bevégzett tananyag áttekintése.

A) Kötelezett tantárgyak.

Osztályfőnök: *Kádek István*

IV. osztály.

Vallástan. Az ujszövetség története. Heti óraszám 1. Tankönyv: Roder Alajos, Bibliai történetek.

Magyar nyelv. Az egyszerü és szépirály. Az elsőre prózai olvasmányok vétettek föl; mig a szépirály sajátosságainak kitüntetésére Arany János Toldija. — A hangsulyos és időmértékes verselés, begyakorolva kiszemelt olvasmánydarabokon. A szavalás mellett a szépirály tényezői ismételten fejtegettettek. Kéthetenkint egy irásbeli dolgozat, a mely általánosságban az iskolában előre lőn megbeszélve. Heti óraszám 3. tankönyv: Névy László, Stilisztika, olvasmány IV. r. Szvorényitól.

Latin nyelv. Olvasmányul fölvétettek: C. Julius Caesar „De bello Gallicó" czimü müvének második könyve egészen, harmadik könyvéből pedig 11 fejezet. Phaedrus meséiből: Canis fidelis; Lupus et agnus; Canis per fluvium carnem ferens; Asinus et leo venantes; Rana rupta et bos; De vulpe et uva; Soror et frater; Muli duo et raptores; Aquila feles et aper; Arion; Orestes et Pylades; Filemon et Baucis; A falusi élet örömei; A birvágy: Ceres egy fiut gyikká változtat; Dyonisius Cato; Erkölcsi mondatok. Ezeken, valamint a tankönyvből vett mondatoknak latinra való forditásán gyakoroltattak be a mondattan első részének ismétlése mellett az idők és módok mondattani használatára vonatkozó szabályok. A mondatok egymás mellé és alárendelése, az összetettebb mondatszerkezet, az oratio obliqua, a latin periodus ismertetése, a prosodia és metrica szabályai. Szótanulás, irásbeli dolgozat mint a harmadik osztályban. Heti óraszám 6. Tankönyv: Szepesi-Budavári Latin mondattan IV. rész. Olvasmányul Szamosi, Tirocinium Poëticum.

Német nyelv. Az olvasmányok elemezése közben, valamint a nyelvtani anyaghoz mért szóbeli gyakorlatok mondattani alapon eszközölt fordítása mellett az egyszerü és összetett mondatok szerkesztésének módja, a mondattagok és viszonyaik egymáshoz. A gyönge, erős és rendhagyó igeszók, valamint a segédigék kimeritő tárgyalása. A szóképzéstan, Költői darabok elemzése. Kéthetenkint irásbeli dolgozat. Heti óraszám 2. Tankönyv: Felsmann német nyelvtana és olvasó könyve II. r.

Történelem. Rövid tájékoztatás azon népek müveltségi állapota körül, melyek a görög nép fejlődését megelőzték és ez utóbbira befolyással birtak. Ázsia és Görögország földrajza. A görögök eredete, vándorlása, vallása, müveltsége és hőskori mondák. Görögország törvényhozása és fénykora. Athen, Sparta és Thebae hegemoniája után Görögország macedon uralom alá kerül. Macedonia földrajza s régibb története. II. Fülöpöt a görögök a perzsák elleni háborura fővezérré választják, terveit fia Nagy Sandor viszi keresztül. Itália földrajza. Róma alapitása s királyai. A köztársaság s democratia kora. A patriciusok és plebeiusok közöttl küzdelem. Róma szerencsés külháborui által világuralomra jut, de a belvillongások miatt hanyatlásnak indul, mig Julius Caesar megöletése után Octavianus a császárságot meg nem alapitja. Heti óra 3. Tankönyv: Vaszary Kolos.

Földrajz. A magyar birodalom és Ausztria politikai leirása, különös tekintettel mindkét birodalomnak összehasonlitólag tárgyalt népességi, nemzeti, vallási és foglalkozási különbözőségeire; mezőgazdasági ipari s kereskedelmi viszonyaira, müveltségi állapotára. A magyar állam és Ausztria alkotmányának összehasonlitása. A közös államügyek. A monarchia nemzetközi képviselete. Heti óraszám 2. Tankönyv Dr. Cherven Flóris. Az osztrák-magyar monarchia földirata.

Természetrajz. Bevezető chemia ismeretek az ásványtan sikeres tanitásához. Az ásványtanban a fősuly a chemiai összetételen alapuló öt főosztályra lőn fektetve. A kőzettan-

ból a kőzeteknek osztályozása a szöveti szerkezet alapján s a leggyakoribb egyszerü és összetett kőzetek. A földtanból földünk korszakai, a földtani főtényezők s a korszakok főbb vezérkagylói. A helyi geologiai viszonyok megismerése tekintetéből kirándulások rendeztettek. Heti óraszám 3. Tankönyv Dr. Roth Samu: Az ásvány-, kőzet- és födtan alapvonalai a gymnasiumok IV. osztálya számára.

Algebra. Bevezetés a betüszámtanba. Összeadás és kivonás egész számokkal. Sokszorozás egész számokkal, kiterjeszkedve a kéttaguak négyzetének és köbének képzésére. Osztás egész számokkal, kiterjeszkedve a geometriai haladványok képletére. Ugyanázon müveletsorozat törtszámokkal. Elsőfoku egyenletek egy ismeretlennel, kiterjeszkedve az arányok tanára. Métermérték ismertetése. Heti óraszám 3. Tankönyv Mocsnik Szabóky.

Rajzoló geometria. Constructiv planimetria. Görbevonalu idomok. A körtan kibővitése s az idevágó constructiv feladatok. A legfontosabb görbe vonalok, különösen a kupszeletek. Elemi rajztanulmányok domboru ékitményekről s nehezebb ékitményes lapmintákról. Egyszerü épitmények homlok és alaprajzának, úgy metszeteinek megismertetése. Heti óraszám 3. Tankönyv: Szerkesztői planimetria Dr. Császártól.

Tornászat, mint az I. osztályban.

III. osztály.

Osztályfőnök: *Kurucz János.*

Vallástan. Az ószövetség története. Heti óraszám 2. Tankönyv: Roder Alajos, Bibliai történetek.

Magyar nyelv. Összefüggő történeti olvasmányul fölvétettek. Szalai László: A tatárjárás Magyarországon 1241—1242-ben. Az alaktan rendszeres ismétlése mellett; a szókötéstan: szóegyeztetés, szóvonzat, szórend. Mondatkötéstan; az önálló és összetett mondat, ezek viszonya, a mellékmondatok rövidülése a kapcsoló szócskák kihagyása által a sok-

szerű és körmondatok. Helyesirástan. A szükségesebb polgári ügyiratok. A hangsulyos versek ismertetése. Szavalás. Kéthetenkint egy irásbeli házi dolgozat, melynek tárgya a tanultak köréből vétetett és feldolgozása előbb élőszóval az iskolában kisértetett meg. Heti óraszám 4. Tankönyv: Szvorényi, Magyar nyelvtana és olvasókönyve.

Latin nyelv. Olvasmányul fölvétettek Cornelius Neposból: Miltiades, Lysander, Trasibulus, Dion, Hamilcar. Ezen olvasmányok alapján és a kiszemelt magyar mondatoknak latinra való fordításán, az alaktan rendszeres ismétlése — s a prosodia elemeinek tanitása mellett a szókötés; a tért, időt és helyet jelentő nevek, a névmások, számnevek, az infinitivusi és participalis mondatszerkezet gyakorlati ismertetése. A gerundiumok és a supinumok használata, a szóképzés. — Szótanulás, kapcsolatban az olvasmánynyal és ethymologicus csoportokban. Hetenkint egy iskolai irásbeli dolgozat a syntacticai szabályok s a tanult szók begyakorlására. Heti óraszám 6. Tankönyv: Bartal-Malmosi, Latin mondattana. Cornelii Nepotis liber de excellentibus Ducibus Vass Józseftől.

Német nyelv. A főnév, melléknév, névmás és a számnév ejtegetése, a melléknevek fokozása, a segédigék s az erős és gyengehajlitású igeszók tüzetes tárgyalása. Az egyszerű összetett és összevont mondatok, a mondat alap és mellék részeinek elhelyezése. Olvastatott és elemzésül szolgált Niebuhrnak több történeti tárgyú olvasmánya. Kisebb költői darabok beemlézése. A kéthetenkint iratott irásbeli dolgozatok a fokozatosan tárgyalt tananyaghoz voltak mérve. Heti óraszám 4. Tankönyv: Felsmann német nyelvtana és olvasókönyve II. rész.

Földrajz: a) A mathematikai és physikai földrajz elemei. Heti óraszám 2. Tankönyv: Physikai földrajz Heller Ágosttól. b).: Afrika, Amerika és Ausztrália természeti viszonyainak leirása tekintetbe véve a fölfödözések történetének főbb mozzanatai is. Heti óraszám 3. Tankönyv: Egyetemes földirat III. r. Visontaytól.

Számtan. Összetet aránylatok. Összetett hármas szabály. Kamatszámolás. Határidő szamolás. Láncszabály. Az arányos osztás. Elegyitési feladatok. Heti ór. sz. 3. Tankönyv: Mocnik-Szabóky számtan II. r.

Rajzoló geometria. Constructiv planimetria. Egyenes vonalú idomok. Az összeillőség, symmetria, hasonloság és terület meghatározás kibövitése, s az idevágó fontosabb constructiv föladatok. A geometria alkalmazása a rajzolásnál és mérésnél u, m. az idomok másolása, a térképrajzolás stb. Folytatólag rajzgyakorlatok ékitmény mintákról, melyeket a tanár a falitáblára előrajzolt; utóbb ékitmény rajzolás szines és szinetlen lapmintákról, stilmagyarázatok kiséretében. A geometria alkalmazása a rajzolásnál és felméréseknél. Kisebb, területek felmérése a triangulatio és a cordinátak módja alapján. A nivellirozás. Térképrajzolás. Heti óraszám 3. Tankönyv; Szerkesztő planimetria Dr. Császártól.

Testgyahorlat mint az I. osztályban.

II. osztály.

Osztályfőnök: *Szitkey István.*

Vallástan. A keresztény katholika anyaszentegyház szertartásainak magyarázata. Heti óraszám 2. Tankönyv; Supka Mártontól, kiadja a Sz. István-társulat.

Magyar nyelv. Az első osztályban előadott tananyag átismétlése után az igetan, a részletesebb határozók fejtegetése, a kötszó, indulatszó, az összetett mondatok részekrei felbontása és a szóképzés a kiszemelt olvasmányok elemzése közben tárgyaltatott. Az emlitott beszédrészek begyakorlását elősegiték a heti irásbeli dolgozatok. Heti óraszám 5. Tankönyv: Szvorényi József kisebb magyar nyelvtana.

Latin nyelv. Az alaktan első részének ismétlése mellett a főnevek nemeinek tüzetes maghatározása; a cselekvő, közép, szenvedő és álszenvedő, valamint a rendhagyó, hiányos és személytelen igék hajlitása; és azok mult idejének és hanyatt-

szavának meghatározása ; a mellékmondatok elején használandó kötszavak alkalmazása, és a szóképzés a hetenkint iratni szokott dolgozatokban és Róma történetének elemzésében begyakoroltatott. Heti óraszám 7. Tankönyv : Bartal Antal latin alaktana.

Számtan. Számolási rövidítések, számtani müveletek korlátolt pontossággal. Az arányosság fogalmának fejtegetése. Egyszerü hármasszabály. Az olasz számolás-mód. Geometriai viszonyok és arányok elemei. Százalék számolás. Métermérték ismertetései. Heti óraszám 4. Tankönyv : Mocsnik Szabóky.

Rajzoló geometria. Stereometriai elemek : A sik. Az egyenesek és sikok absolut és relativ fekvése, lapszög és szögletek. A legfontosabb testek tulajdonságai és hálozata, u. m. hasáb gúla, szabályos testek, henger, kúp és gömb. A testek összeillősége, symmetriája, hasonlósága, felszinének és térfogatának meghatározása. Testminták készitése. Sikidomutestek és egyszerübb tárgyak távlati rajzolása testminták után a megvilágitás tekintetbevételével. Nemesebb alaku edények, egyszerü oszlopfők. oszloplábak, s más egyszerübb épitészeti jellegü idomok. Heti óraszám 2. Tankönyv : Landau és Dr. Vohlrab.

Földrajz. Europa földrajza, Magyarország s a Földközi tenger medenczéjéhez tartozó Balkán. Apennin és Pyrenaeus, félszigetek kivételével. Azsia szintén kivételével a Földközi tenger medenczéjéhez tartozó részeknek. Heti óraszám 2. Tankönyv : Visontay János. Egyetemes földirat. I.

Természetrajz. Növénytan : A növények szemléltető leirása ; különös tekintettel a földrajzi tananyagban megbeszélendő növényekre. Heti óraszám 2. Tankönyv : Hanák „A természetrajz elemei.“

Testgyakorlat. Mint az első osztályban. Heti óraszám 2.

I. osztály.

Osztályfőnök : *Kopcsányi Jakab.*

Vallástan. Az ember végczélja és a végczél elérésére szükséges eszközök. Az apostoli hitvallás 12 ágazata Az Isten

10 és az anyaszentegyház 5 parancsolata. A bün, erény, malaszt, szentségek, szentelmények és az imádságról szóló tanok. Heti óraszám 2. Tankönyv: Közép katekizmus, kiadja a Sz. István társulat.

Magyar nyelv. A nyelv alaktana mondattani alapon. A helyesirás főszabályai. Értelmes és kellően hangsulyozott olvasás. Több olvasmányi darabnak tárgyilagos elemzése mellett a fő-, mellék- és számnév; a névmások jelentménye s alak változásai, az egyszerü, összevont és összetett mondatok ismertettek meg. Főbb vonásokban az igetan. A szóalkotás és szó képzéstan, különösen a gyakrabban előforduló képzők. Az elméleti részszel megegyezőleg két hetenkint egy iskolai irásbeli dolgozat készittetett. Az elme gyakorlására és a szóbeli, előadás kiképzésére kiválasztott költemények szavalása szolgált. Heti óra szám 6. Tankönyv: Simonyi Zsigmond magyar nyelvtana és dr. Kármán Mór olvasókönyve.

Latin nyelv. Megfelelő és tárgyi tekintetben is érdeklő olvasmányok alapján a név és igeragozás fontosabb alakjainak begyakorlása. Az olvasmányokban előforduló szókincs elsajátitása szóbeli forditási gyakorlatokkal. Hetenkint egy iskolai irásbeli gyakorlat. Heti ór. sz. 6. Tankönyv: Bartal Antal és Malmosi Károly alaktana és gyakorló könyve.

Földrajz. Magyarország és a földközi tengert környező országok természeti viszonyainak leirásához füzvék a főbb topographiai adatok, városok és vidékek néprajza, a lakosok főbb foglalkozásának ismertesésével nem különben a feltünőbb föld- és kőzet nemeknek, jellemző növényeknek s állatoknak szemléltető leirása. Heti óra szám 3. Tankönyv: Földrajz a gymn. I. oszt. számára; irták: Dr. Brozik és Paszlavszky.

Számtan. A tizes számrendszer. A négy számolási müvelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A tört mint hányados és viszony; közönséges törtekkel számolás, idő számolás. A méter mérték ismertetése; Heti ór. sz. 4. Tankönyv: Močnik - Szabóky számtanának I. r.

Rajzoló mértan. Planimetriai elemek-, pontok-, vonalak-szögek fekvései és mérési viszonyai. A legfontosabb sik idomok tulajdonságai s alakitása, u. m. három-, négy- és ötszög; különösen a szabályos sokszög és a kör. Az idomok összeillősége, symmetriája, hasonlósága és terület meghatározása. A kerülék és néhány fontosabb görbevonal. A mértani ornamentális rajzolás elemei rendszeresen haladó tábla rajzok után előbb rajzeszközökkel, majd szabad kézzel. Heti ór. sz. 3. Tankönyv: Rajzoló geometria, irták: Landau Alajos és Dr. Vohlrab Flóris.

Testgyakorlás. Szabad-, rend- és társas gyakorlatok az egész test idomitásával és fejlesztésével. Heti óra szám 2.

VI. Tanodai közlemények.

A mult 1880/81 tanév szabályszerü befejezése tek. Kiss Ignácz ur alapitványából eredő ösztöndij, dr. Krajcsik Ferencz ő nagysága nagylelkü adománya és a privigyei takarékpénztári tek. választmány alapitványából származó kamat kiosztása után elbocsatók a tanuló növendékséget. Az 1881/2 tanévet aug. hó 29-én kezdtük meg az által, hogy akkor tartottuk meg az alakuló gyülést, melyen Örvény Iván tanár ur a tanári tanácskozmányok jegyzőjévé megválasztatott; a tantárgyak a szaktanárok között kiosztattak: az osztályfőnökök kijelöltettek s megállapittatott az órarend. A felvételi és javitó vizsgálatok aug. hó 30-31 és szept. hó 1-én folytak. Az utóbbi napon vette kezdetét a tanév a sz. Lélek ünnepélyes segélyül hivásával. Az 1881 évi októberhó elején tanintézetünk tanári személyzetében változás történt. Örvény Iván tanár ur a zentai gymnasiumnál üresedésbe jött tanári székre folyamodván, azt mint szép bizonyitványokkal ellátott s tanári vizsgálatot letett tanár szerencsésen el is nyerte, hová el is költözött magával véve a tanári kar szeretetét s volt hálás tanitványainak tartozó tiszteletét. Az itteni üresedésbe jött tanári állomást a föt. Rendkormány intézkedése és a magas

Kormány helybenhagyása folytán ideiglenesen Dencz Béla tanárjelölt nyerte el, ki egyszersmind a tanácskozmányok jegyzőkönyvszerkesztésével is megbizatott.

A kath. ifjuság az év onyhóbb szakában naponkint 7½-kor, vasár és ünnepnapokon egész tanóven át 8 órakor tartott sz. misén, délutáni 2 órakor vecsernyén jelent meg. Vasárnapokon mindig hiterkölcsi tanitás megtartása előzte meg az istenitiszteletet. Az előadásokat rövid ajtatos imával kezdte s fejezte be. A róm. kath. ifjak a tanév lefolyta alatt négyszer gyóntak s ugyanannyiszor áldoztak a szabályzatok értelme szerint. Vallásos kegyelettel megtartaftak a husvét előtti sz. gyakorlatok. Mindazon ünnepélyes ténykedéseken résztvettek, melyet ő Felségét illették: igy jelenvoltak ő felsége neve és koronazási évforduló napján a plébaniai templomban tartott istenitiszteleten: végre az intézet testületileg példás ajtatossággal résztvett a buzaszentelő, keresztjáró és urnap körmenetein. A mózes vallásu tanulók t. c. Abeles Lipót rabbi urtól nyertek hitoktatást s az előmenetelről szóló bizonyitványt időszakonkint hoztak.

Az iskolai törvényeket a tanév első havában és marczius hóban az igazgató felolvasta a tanási kar jelenlétében s a helyi viszonyok számbevételével kimeritőleg értelmezte. A, tanárok egyöntetü s lélkiismeretes eljárása folytán sikerült intézetünkben oly erkölcsi és fegyelmi állapotot létesiteni, mely mi kivánni valót sem hagy fen; miből következett az hogy egy tanulót sem kellet kizárnunk vagy csendesen eltávolitanunk az intézetből.

A pozsonytank. kir. Főigazgató Wiedermann Károly ő nagysága aprilhó 30-ikán körünkbe érkezett. Május hó 1.-2-ikán hivatalosan látogafta meg intézetünket, hogy magának kellő tudomást szerezzen a tanároknak a tananyag kezelésében való eljárásáról és a tanulóknak a szép és hasznos ismaretek megszerzésében tett haladásáról. Májushó 2-ikán délutáni 4½ órakor mega köré gyüjté a tanári kart, hogy hivatalos látogatása alkalmával szerzett tapasztalatai eredményét vele közölje.

Teljes megelégedéssel tapasztalta: hogy az intézet minden terme tiszta, és a gymnasiumi irattár kellő rendben van, hogy a Nagyméltóságu vallás és közoktatási miniszterium által állandositott átalányok, az ifjuságtól beszedet felvételi s egyéb dijak az 1881/2 tanévben a kijelölt célra fordittattak; a fő könyvet és naplókat jól vezetve találta, azokból kitünt: hogy az igazgató ur szorgalmasan látogatja az előadásokat. Az irásbeli dolgozatokat illetőleg azok száma mind a négy osztályban teljes s javitásuk szorgalmasan eszközöltetett. A lat. német és számtani gyakorlatok általában jók a magyar dolgozatok pedig tekintettel a helyi viszonyokra dicséretesek mind a négy osztályban. A tanuló ifjuság a hozzáintézetett ügyes kérdéseire az előadási nyelv nehézségei daczára elég szabatosan s némely tárgyakból igen szépen s helyesen felelt. Az egyházi műénekre nézve teljes megelégedését fejezte ki. E szép haladást nt. Kádek István ernyedetlen fáradságának tulajdonitható. Ő Nagysága szivesen s örömmel elismeri a tanári kar kitartó buzgalmát és kivánja, hogy buzgalmában ne lankodjon és hogy a Mindenható áldása és siker koronázza fáradságát.

A nyilvávos vizsgálat a hittanból Ngos. és főt. Juriss Mihály t. kanonok és helybeli lelkész mint püspöki biztos ur szives részvéte mellett folyt le.

A nyilvános évi zárvizsgálatok junius hó 17—27-ig bezárólag tartattak. A tanév jun. hó 29-én ünnepélyes. „Te Deum“ után a jutalmak, bizonyitványok és az értesitők kiosztásával szavalatok és müénekkel fejeztetett be.

VII Tanszerek.

A gymnasiumi könyvtár részére megvásárolt müvek: A Cantu Caesar 17 db. Curtius. A görögök története 4 db. Descartes Philosophiai irók tára. Törvények és rendeletek 5 db. Somogyi Lexikon 8—10 k. Az országos közép tanodai egylet közlönye. Közoktatás. A közoktatási Szemle. Felsmann

Névtár. Müller. Moralis Zvergen. A legszebb erény, legundokabb vétek. Bartal. Malmosi. Latin mondattan és Gyakorló könyv. Juhos János. Magyar korona országainak helységnévtára.

Ajándékozott müvek: A nagym. vallás és közoktatási Miniszter ur által. A vallás és közoktatás állapotáról szóló és az országgyülés elé terjesztett tizedik jelentése. Nagys. Krajtsik Ferencz által Koszoru, Petőfy társaság havi közlönye. Nágel Bernát könyvkereskedő ur által. Constructio Planimetria.

Az ifjusági könyvtár vétel utján gyarapodott. Dr. Czobor Gyula. Egyptom és szentföldi Naplóm 2 db. Szalay. Magyar nemzet története 33—41 füz. Szilasi. Életrajzok. Bolanden Konrád Bertalan éj. Plutarchosból képrajzok.

Ajándékozás utján gyarapitották a könyvtárt: Tek Helmár Ágost tanár ur. Történelmi Tabellák. Főt. Pitroff István hittudományi tanár ur. Balmes arany könyvecske Hasznos és kártékony állatok. A szabad természetből képek és vázlatok. Vitéz János esztergami érsek élete. Fraknói Vilmos. IX Pius élet irási vázlat. Hunyadi János élete és korrajza. 7 Pius Pápasága I. II. Rénan müve. Római Katakombák. Hasznos mulatságok. Acneas Sylvius. De tribus latini Sermonis virtutibus. Számüzött Leány. Világkronika Nt. Schloszár János. Személvények a váci növendékpapság. Pázmány Egyletének munkáiból.

A földrajz oktatásához a következők szereztettek: Berghaus- Gönczyféle Azsia, Éjszak- Amerika, Dél- Amerika, Australia, Föld öt része. Visontay Földrajz.

Ajándékoztattak: ft. Csuday Jenő tanár ur által. Az osztrák-magyar monarchia politikai földirat. Főt. Németh Vilmos a pannonhalmi sz. Benedekrend tagja s gymn. igazgató ur által. Magyarország hegy- sik és virányai viszonyainak átnézeti térképe iskolai használatára.

A természetrajzi gyüjtemény számára; Szinképi készülék. Ajándékoztattak: Styx flamma. Nt. Kádek István tanár urtól:

kitömte Dencz Béla tanár ur. Picus viridis. Nt. Hergely György segédlelkész urtól: kitömte tek. Hajek Pál. Egy vaddisznó feje a privigyei nagyérdemü vadászegylet ajándéka; kikészitették tek. Örvény Iván és Dencz Béla tanár urak. 20 db. különféle árvamegyei közet és talajgyüjtemény Furdek Nándor igazgató urtól, igen szép baryt-kristál. Csernay Rezső 4. o. tanulótól; 2 db. faopál Pekny József 4. oszt. tanulótól. Több darabb csiszolat górcsövi vizsgálatokhoz a 4. oszt. tanulók segédkezésével készitette Dencz Béla ur. Végre az ifjusággal tett kirándulások alkalmával szerzett több példánynyal gazdagodott mind ásvány mind közettani gyüjtemény.

A pénz- és éremgyüjteménybe adakoztak: Furdek Nándor 2 db. régi huszast és 2 db. régi tizest. Nt. Brestyenszky ur 27 db. réz- és 3 db. ezüstpénzt, Zsivny János 1 db. ezüst pénzt. Nt. Hergely György Széchenyi István emlékérmet és több db. rézpénzt. Skolka János 1. oszt. tanuló 1 ezüst pénzt. Tauber 1 emlékpénzt. Örvény tanár ur 29 db. római pénzt. Viedeman Ida 1 db. ezüst pénzt. Hunvaldt Antal 2. oszt. t. 1 db. rézpénzt. Zányi Jakab 1. oszt. t. 1 db. ezüst pénzt. Vunder József 1. oszt. tanuló 1 db. rézpénzt. Trgina Péter 2. oszt. t. 1 db. emlékpénzt. Wiedeman Géza 1 oszt. t. 2 db. rézpénzt. Zsnyava György 1. oszt. t. 1 db. részpénzt. Singer Sándor 2. oszt. t. 1 db. rézpénzt. Brandisz Rudolf 1. oszt. t. 1 db. rézpénzt.

VIII. A tanjegyek és egyéb röviditések magyarázata.

Erkölcsiség = mravy. Jó=dobre. Szabályszerü = zákonom primerané.
Előmenetel a tanulmányokban, = Pokrovy v umeniach.
1 = jeles, vyborné. 2 = jó, dobre. 3 = elégséges, dostatočné.
4 = elégtelen, nedosztatočne.
héb. v. = héber vallásu; ism. = ismétlő; f. = fölmentetett;
szab. = szabályszerü.

IX. Az ifjuság érdemsorozata.

Negyedik osztály.

A tanuló neve és hitvallása?	Rendes tantárgyakban										M. t.		
	Vallástan	Magyar ny.	Német ny.	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Termrajz.	Mennyiségt.	Rajzoló mért.	Tornászat	Gyorsirás	Müének	Magaviselete
Csernyay János	3	4	3	3	3	3	4	3	3	2	—	—	2
Csernyay Rudolf	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1	2
Csertyik János	1	4	4	4	2	3	4	3	3	3	—	2	1
Furdek Miksa öszt. dij.	1	2	2	1	1	1	2	2	2	3	2	1	1
5. Gyurcsó Imre	2	3	3	4	3	3	3	3	2	1	—	1	2
Hiross Béla	1	1	2	2	1	1	1	2	2	1	2	1	1
Kellermann Armin héb. v.	1	2	1	3	1	1	2	2	2	1	—	—	1
Kohn Adolf héb. v.	1	3	1	3	1	2	3	2	2	1	—	—	1
Kondrk István	1	2	2	3	1	2	1	2	2	1	—	1	1
10. Lövinger József héb. v.	1	1	1	3	1	1	2	2	2	1	—	—	1
Mellus János	1	2	2	2	1	1	2	1	1	1	—	1	1
Nedelák József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f.	1	1	1
Pekny József	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	2
Richter Árpád	1	2	2	2	3	3	3	3	2	3	—	1	2
15. Steiger Antal	2	4	4	3	4	4	4	3	3	1	—	1	2
Schloszár Bálint	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1	2
Sztankó István	1	2	2	3	2	2	2	3	2	1	—	—	2
Veber József	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Velvard Benjámin héb. v.	1	2	1	2	1	1	1	1	1	2	—	—	1

Intézetet változtatott: Haim Rudolf.

Évközben kimaradtak: Kardoss Ignác és Karpiss Gáspár.

Összesen 22.

Harmadik osztály.

A tanuló neve és hitvallása	Rendes tantárgyakból									M. t.		
	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Német nyelv	Leiró földr.	Term. földrajz	Számtan	Rajzoló geom.	Tornászat	Gyorsirás	Müének	Magaviselet
Bednár Isztván	2	3	3	3	2	2	3	2	1	3	1	2
Drozd Endre	3	3	3	3	3	3	3	3	3	—	2	2
Gazsó István	1	3	3	3	3	2	3	3	1	—	1	1
Grott Zsigmond héb. v.	2	3	3	2	3	3	4	3	3	—	—	2
5 Heller Vilmos héb. v.	1	3	3	1	3	3	2	3	3	—	2	2
Kizling István	2	3	2	3	2	3	3	3	2	—	1	2

A tanuló neve és hitvallása ?	Rendes tantárgyakban								M. t.		
	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Német ny.	Leíró földrajz	Term. földrajz	Számtan	Rajzoló geom.	Tornászat	Gyorsírás	Müének	Magaviselet
Lányi János	3	4	3	3	3	3	3	3	f.		2	—
Lányi József	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1	1	—
Lax Dárius héb. v.	2	3	4	2	2	2	4	3	3			—
10. Lax Gusztáv héb. v.	2	3	3	1	2	2	3	3	3			—
Lővy József héb. v.	1	1	2	1	2	2	1	2	1			—
Luprich Tamás	3	3	3	3	3	3	4	3	2			—
Marer Gyula héb. v.	1	2	3	1	2	2	2	3	2			—
Marko János	2	2	3	2	2	2	1	3	2			—
15. Mellus Jakab	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	—
Misik Antal	1	2	3	2	2	1	3	1	1	2	1	—
Schvarz Sándor héb. v.	1	1	2	1	1	1	1	2	3	—	1	—

Második osztály. Összesen : 17.

A tanuló neve és hitvallása ?	Rendes tantárgyakból								M. t.		
	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Földrajz	Termrajz	Számtan	Rajzoló geom.	Tornászat	Gyorsírás	Müének	Magaviselet
Bienenstock Miksa h. v.	1	2	2	3	2	3	2	2			1
Boldizsár György	2	2	3	2	2	2	2	3		1	1
Brestyenszky Dezső	1	2	2	2	2	2	2	2		1	1
Brestyenszky Gyula	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	2
5. Czeizel Antal	3	3	3	3	3	3	3	3		2	2
Czigler Miksa h. v. ism.	2	2	2	3	2	3	3	1			1
Enderla Rudolf	3	3	3	3	3	3	3	3		2	2
Grott Samu héb. v.	1	1	1	3	2	2	3	3			2
Gyurcsó József	1	2	1	3	3	2	2	1		1	1
10. Gyurják Sándor	1	2	2	3	3	3	3	1		2	2
Hencz János	1	2	2	4	3	3	3	1		2	2
Hunvald Antal héb. v.	1	1	1	2	2	2	2	3		2	2
Porubszki Márton	2	2	3	3	3	3	2	2		2	1
Richter József	2	3	3	4	3	4	3	2		2	1
15. Rohács János	1	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1
Rosenthal Bódog héb. v.	1	1	1	3	2	2	3	3			1
Singer Armin h. v.	1	1	1	2	1	2	2	1		2	1
Trgina Péter	1	2	2	3	3	2	3	3		2	1
Veinréb Miksa héb. v.	2	2	1	3	3	3	3	3			1
20. Velvárd Gusztáv h. v.	1	2	1	2	2	2	1	3			1
Verner Adolf h. v.	1	2	2	2	2	2	2	2	2		2
Vesztenyiczky József	2	2	2	3	3	3	3	3			2
Vida Alajos	3	3	3	3	3	4	3	1		1	2

Évközben kimaradt : Pálik Gyula. Összesen : 24.

Első osztály.

Tanuló neve és hitvallása?	Rendes tantárgyakban							M. t.		
	Vallástan	Magyar ny.	Latin nyelv	Földrajz	Számtan	Rajzló geom.	Testgyakorlat	Szépirás	Müének	Magaviselete
Abeles Adolf, héber v.	1	2	2	3	3	3	3	1	—	1
Bienenstock Gyula, h. v.	2	3	3	3	3	3	1	1	3	2
Brandisz Rudolf, ism.	3	3	3	3	3	3	1	2	2	2
Czibulka János	1	1	2	1	2	3	1	2	2	1
5. Diera József	3	4	4	4	4	4	2	2	—	1
Filo Antal György, ism.	2	3	3	3	3	3	1	2	2	2
Goldberger Kálmán h. v.	2	3	3	3	3	3	3	1	—	1
Grznarik Kálmán, ism.	2	3	2	3	3	4	2	3	—	2
Horváth Antal	3	4	4	4	4	4	2	1	3	2
10. Horváth Károly	3	4	4	3	4	4	3	2	—	2
Kohn Armin, héb. v.	2	3	3	3	2	3	2	2	—	1
Kupcsek Mihály, ism.	3	3	3	3	4	3	2	2	3	1
Kurbel János	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1
Lelkes Gyula	3	3	4	4	4	3	3	3	2	2
15. Livora Ferencz	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2
Márer Ede, h. v. ism.	1	3	3	3	3	3	2	1	—	1
Mecsár János	3	4	4	3	4	4	3	3	2	1
Melicher István	1	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Nágel József, héber v.	1	1	1	2	1	1	3	1	—	1
20. Nedelák István	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1
Schloszár Endre ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Skolka József	1	1	2	3	2	2	2	1	2	1
Spitzer Armin héb. v.	2	3	3	3	3	3	3	2	—	2
Steiner Samu h. v. ism.	3	3	3	3	3	3	2	3	—	2
25. Szedlacsek Antal	3	3	3	2	3	3	3	1	2	1
Tutz János ism.	3	2	3	3	4	3	2	2	2	1
Vamberger Lipót héb. v.	2	3	3	3	3	3	3	1	3	2
Vanek Vilmos	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1
Velvard Adolf héb. v.	1	1	1	2	1	1	3	1	—	1
30. Viedemann Géza	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1
Vunder József	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2
Zsnyava György	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1

Magántanuló: Stiglicz Béla h. v.

Intézetet változtattak: Haim Géza. Tarnóczy Elemér.

Évközben kimaradtak: Aranyossy Nándor ism. Faczuna György ág. h. v. Koczurik János, Reisz Géza, Zanyi Jakab.

Összesen: 40.

Statisztikai kimutatás a tanulókról.

I. A tanulók általános áttekintése.

Osztály	I. A tanulók száma			II. * Vallásuk		III. Nyelvi viszonyuk, s minő nyelvéket beszél			IV. Szüleik polgári állása					V. A tanulók származási helyének áttekintése								VI. Elő-menetelük		
	Beiratott	Elmaradt	A tanév végeig megmaradt	róm. kath.	héb. vall.	magyar s német	magyar és tót	magyar, német és tót	Értelmiségi	Önálló őstermelők földbirt. s bérlők	Önálló kereskedők s iparosok	Magán tisztviselők	Személyes szolgál tevők s munkások	Helybeli	Nyitra megyei	Bars m.	Trencsén m.	Turócz m.	Árva m.	Zólyom m.	Sopron m.	Haladók	Javító vizsg. locst.	Ismétlők
I.	40	7	33	22	11	2	16	15	3	5	18	6	1	11	13	6	2	—	—	—	1	24	3	5
II.	24	1	23	14	9	6	7	10	4	9	9	1	—	14	9	—	—	—	—	—	—	21	1	1
III.	17	—	17	10	7	1	7	9	3	2	8	2	2	5	7	3	—	1	—	1	—	13	3	1
IV.	22	3	19	16	4	—	15	5	1	4	15	—	—	12	2	2	3	—	1	—	—	15	1	3
össz.	103	11	92	62	31	9	45	39	11	20	50	9	3	42	31	11	5	1	1	1	1	73	8	10

*) II. rovattól számitásba csak azok vétettek, kik az végén tanjegyeket kaptak.

II. A tanulmányozás és magaviselet végeredményének áttekintése osztályonkint.

OSZTÁLY	I. osztály				II. osztály				III. osztály				IV. osztály			
A tanulók száma	33				23				17				19			
Tantárgyak	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
Vallástan	8	8	16	—	13	7	3	—	7	7	3	—	13	3	3	—
Magyar nyelv	6	2	20	4	5	13	5	—	3	4	9	1	4	7	5	2
Latin nyelv	3	5	19	5	8	8	7	—	—	4	12	1	2	5	10	2
Német nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	6	—	6	6	5	2
Történelem	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	6	1
Földrajz	2	4	23	3	—	7	14	2	2	9	6	—	8	3	7	1
Természettan	—	—	—	—	—	—	—	—	3	8	6	—	—	—	—	—
Természetrajz	—	—	—	—	—	11	10	2	—	—	—	—	5	5	6	3
Számtan	3	5	17	7	2	10	11	—	3	4	7	3	4	6	9	—
Rajzoló mértan	2	3	22	5	1	9	13	—	2	4	11	—	4	9	6	—
Tornászat	4	15	13	—	6	6	11	—	5	5	6	1f.	10	4	4	1f.
Ének	—	15	6	—	4	12	—	—	8	6	—	—	10	2	—	—
Gyorsirás	—	—	—	—	—	2	—	—	1	2	1	—	2	2	—	—
Magaviselet	jó		szab.		jó		szab.		jó		szab.		jó		szab.	
Összes szám	19		13		13		10		8		9		11		8	

III. A bejegyzett tanulók közül.

	I.	II.	III.	IV.	I—IV.
	Osztály				
a) Mellék-tantárgyakat tanult:					
Müének	23	16	14	17	70
Szépirást . . .	32	—	—	—	32
Gyorsirászat . .	—	2	4	4	10
b) Fizetett Tandíjat) 1-sö félévben	34	20	11	9	74
) 2-ik „	30	20	10	9	69
c) Tandíjmentes volt:					
1-sö félévben	1	4	6	12	23
2-ik „	3	4	7	11	25
d) Fölvételi díjt fizetett . .	31	1	—	—	32
e) Könyvtári díjt	40	24	17	22	103
f) Értesitői díjt	40	24	17	22	103

XI. Tudósitás a jövő 1882/83-ik tanév kezdetéről.

A jövő 1882/83-iki tanév sept. hó 1-én veszi kezdetét. A nyilvános tanulók szabályszerü felvétele aug. 30—31-kén és sept. hó három első napján az igazgató irodában reggeli 9—12-ig történik Ugyanakkor tartatnak meg a pót- és javitó-vizsgálatok is. A beiratást az összes ifjuságra nézve az igazgató, ezenkivül az egyes osztályra nézve az illető osztályfőnök végzi. A felvételnél fizetendő dijak: felvételi 2 frt. 10 kr., könyvtári dij 20 kr., értesitői dij 50 kr. Ezen dijak elsejét csak a privigyei kath. gymnasiumba először belépők fizetik; a két utolsót minden tanuló fizetni köteles.

A tanoda első osztályába szabályszerüen csak oly tanuló léphet, ki a 9 évet betöltötte s 12 évnél nem idősebb.

Az ismeretek mértékére kivántatik, hogy a népiskola negyedik osztályának tananyagában kellő jártassággal birjon s ez ismereteit külön felvételi vizsgálattal igazolja.

Minden tanuló első felvételre személyesen és rendszerint atyja, anyja vagy gyámja, illetőleg azok valamely külön megbizottja kiséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Azon szülék vagy gyámok, kik nem laknak az intézet helyén, gyermekük vagy gyámfiuk felvételekor alkalmas helyettest köteles bemutatni, kire a házi felügyeletet és nevelésre nézve kötelességüket és jogukat átruházzák, hogy a gondviselésre bizott tanulóra nézve az igazgatóság értesitését elfogadhassa. A szülék és gyámok részben minden változtatást személyesen vagy irásban tartoznak bejelenteni az igazgatónál; ennek viszont joga és kötelessége ott, hol alapos oknál fogva a gondviselést elégtelennek vagy a befolyást épen károsnak tartja megkövetelni, hogy e tekintetben czélszerü változtatás történjék.

Évközben az iskolát fontos ok nélkül változtatni nem szabad; a feltétel csak is a változtatás okának pontos igazolása mellett s oly bizonyitvány alapján érhető el, melyből kitünik, hogy az illető az utolsó ideig szabályszerüen látogatta az osztályt, melybe rendes tanulónak felvétetni kivánkozik.

Az időszaki értesitőt a tanuló tartozik atyjának vagy atyja helyettesének átadni s vele aláiratni, s mihelyt ismét iskolába jő, az osztályfőnök kezéhez visszaszolgáltatni.

A visszakerült értesitőket az igazgató helyezi el irattárában; oly esetekben, ha a tanuló az iskolai év alatt hagyja el az intézetet, az értesitő szolgál törvényes bélyeggel, pecséttel s uj kelettel ellátva, elmenetı bizonyitványul.

Kötelezett tantárgy alól egy tanuló sem menthető fel. Azon tanulót ki testi fogyatkozása miatt nem képes tornászni, az igazgatóság ideiglenesen felmentheti Privigye városa törvényhatósági orvosának hiteles bizonyitványa alapján.

A tandij sept. és január havában a tanártestület kebeléből kinevezett tandij kezelőnél fizetendő. A rendelet értelmében a félév első havában nem fizetett tandij a tanodából kizáratást vonja maga után.

Oly tanulók, kik egy tárgyból elégtelen tanjegyet érdemeltek és kiket a tanári tanácskozás képeseknek tart arra, hogy a szünidő alatt önszorgalmukból pótolják mulasztásukat, megadhatja a jogot, hogy a jövő iskolai év kezdetén javitó vizsgálatra jelentkezzenek, de csupán azon intézetnél, hol tanultak.

Oly tanulók, kik egynél több tantárgyból nyertek elégtelen tanjegyet, a vizsgálat ismételhetésére igényt nem tarthatnak, hanem az osztályt ismételni tartoznak. Folyamodványokat javitási engedélyért az igazgatóság ily tanulóktól el nem fogad. — Privigye 1882. évi jun. 29-én.

A gymn. igazgatóság.